

283128
Тернопільська обл
Козівський р-н
с. Купчинці
Хома В.У.

[...]

Не застав вже нікого

Якось я зустрівся з трактористом Трохимом Олексієнком у с. Денисові, який орав город у моїх батьків. Після оранки ми запросили його до хати повечеряти. Мій батько Іван запитав його, звідки він родом, бо в Денисові прізвища Олексієнко не було. Він відповів, що родом із села Боярки недалеко Фастова. Тоді мій тато ще запитав тракториста, як він пережив страшний голод на Україні в 1933 р.

Старий Трохим із сльозами на очах почав розповідати: В нашому селі почався смертельний голод з 1932 року на 1933 рік. Я був самий старший син вдома. Мати бачила, що незабаром повмираємо з голоду, бо вже не було що їсти. Тоді вона позбирала всі свої кращі пожитки одяг, взуття, коралі та якісь царські золоті монети і дала мені все у мішок. Зморена і заклопотана мама сказала до мене ласкаво, щоб їхати до Ленінграда і привезти за ці речі хліба для дітей.

Я поїхав туди, попродав це все і купив мішок хліба. Але трохи забарився у самому місті і на поїзди не годен було взяти вчасно білети.

Коли приїхав додому, то по подвір'ю бігав наш собака. Був сумний і голодний. Я миттю увійшов у хату. Мене взяв страшений жах, бо вже нікому було їсти привезений хліб. Мати, брати і сестри лежали мертві. Моє серце стиснов невимовний жаль, бо не застав вже нікого... Я гірко плакав... Мусив їх поховати...

Багато людей повмирало з страшного голоду в нашому селі. Так зробила нам тодішня колективізація і немудрі укази згори.»

[...]

Записано від Трохима Олексієнка весною 1980 р в с. Денисове на Тернопільщині. Запис зробив фольклорист Володимир Хома